

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра садово-паркового та лісового господарства

«Затверджую»

Завідувач кафедри

_____ (Т.І. Мельник)
« ____ » _____ 201__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 4. Управління лісогосподарським виробництвом
(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність: **205 "Лісове господарство"**

Факультет: **Агротехнологій та природокористування**

2019-2020 навчальний рік

Робоча програма із дисципліни «**Управління лісогосподарським виробництвом**»
для студентів за напрямом підготовки 205 "Лісове господарство".

Розробники: к.с.-г.н., доцент, доцент Кременецька Є.О. (_____)
(прізвище, ініціали) (підпис)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри садово-паркового та лісового господарства.

Протокол № 21 від «22» квітня 2019 року

Завідувач кафедри _____ (Мельник Т.І.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Погоджено:

Декан факультету _____ (І.М. Коваленко)
(на якому викладається дисципліна)

Декан факультету _____ (І.М. Коваленко)
(до якого належить кафедра)

Методист навчального відділу _____ (Г.О. Бабошина)

Зареєстровано в електронній базі: дата: _____ 201__ р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,5	Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство	Вибіркова	
	Напрямок підготовки		
Модулів – 2	Спеціальність: 205 "Лісове господарство"	Рік підготовки:	
Змістовних модулів – 2		2019-2020-й	2019-2020-й
		Курс	
		2-й	2-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 105		3-й	3-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4,75	Освітній ступінь: магістр	24 год.	6 год.
		Практичні	
		24 год.	4 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		57 год.	95 год.
		Індивідуальні завдання:	
	Вид контролю: іспит		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – (48/57) 45,8 / 54,2;

для заочної форми навчання – (12/93) 11,4 / 88,6.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

«Управління лісогосподарським виробництвом» – навчальна дисципліна для підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» зі спеціальності 205 "Лісове господарство".

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні основи та практичні навички самостійної управлінської діяльності.

Метою навчальної дисципліни «Управління лісогосподарським виробництвом» полягає в опануванні студентами знаннями з управління лісогосподарським виробництвом, які необхідні їм для успішного здійснення професійної діяльності на первинних посадах випускників магістратури за спеціальністю 205 «Лісове господарство».

Основним завданням вивчення навчальної дисципліни «Управління лісогосподарським виробництвом» є опанування магістрантами теоретичних основ та практичних навичок самостійної управлінської діяльності, а також здатності самостійно опановувати знання з управління лісогосподарським виробництвом.

Як результат вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

- теоретичні основи управління виробництвом;
- особливості управління лісогосподарським виробництвом;
- сутність основних категорій управління: система, організація, суб'єкт та об'єкт управління, ціль, функція, ієрархія, структура, принцип, метод, інформація, комунікації, рішення тощо;
- зміст функцій управління;
- зміст методів управління;
- структуру управління окремого базового підприємства і в цілому галузі лісового господарства України;
- порядок прийняття й реалізації управлінського рішення та основні показники його якостей;
- вимоги до інформаційного забезпечення управління ;
- документаційне забезпечення управління;
- сутність світоглядної компетентності лісівників та її значення в забезпеченні збалансованого (сталого) природокористування.

вміти:

- володіти системним підходом в управлінні виробництвом;
- здійснювати організаційне, функціональне й посадове регламентування,
- оформляти основні управлінські документи;
- готувати й приймати типові управлінські рішення;
- оцінювати особисті й ділові якості працівників у базових підприємствах галузі лісового господарства.

3. Програма навчальної дисципліни

(На апробації. Розглянуто на засіданні кафедри – протокол № 21 від «22» квітня 2019 року)

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи управління та його особливості в лісовому господарстві

Тема 1. Предмет та завдання курсу. Система та системний підхід.

Зміст курсу, його роль та зв'язок з лісівничими, технологічними, економічними дисциплінами в контексті діючого навчального плану підготовки інженерів лісового господарства. Предмет та завдання курсу. Порядок вивчення курсу. Поняття системи, класифікація систем. Визначальні ознаки системи. Поняття системного підходу. Сутність управління як функції систем, зокрема організацій.

Типологія особистостей людини й визначення власного типу особистості та встановлення своїх схильностей до певних видів професійної діяльності.

Тема 2. Управління як наука. Особливості управління лісогосподарським виробництвом.

Управління як наука. Предмет і методи науки управління. Основні поняття та категорії управління. Розвиток та складові концепції управління лісами на засадах сталого розвитку в рамках міжнародних ініціатив. Особливості управління лісогосподарським виробництвом.

Теорія і мистецтво управління. Розвиток управління виробництвом як науки. Історія розвитку управління.

Сутність й значення світоглядної компетентності лісівників у забезпеченні ними збалансованого природокористування

Тема 3. Цілі, функції та принципи управління виробництвом.

Місія галузі лісового господарства та держлісгоспів як її базових підприємств. Ціль, її значення в управлінні виробництвом. Поняття, сутність і класифікація функцій управління. Загальні і конкретні функції управління. Склад і короткий зміст функцій управління в підприємствах лісового господарства. Функції державного управління лісами. Зміст функцій управління на різних рівнях системи управління. Централізація і децентралізація функцій управління.

Основні методи оцінки особистих і ділових якостей працівників. Порядок проведення, адміністративні та юридичні наслідки атестації працівників в підприємствах галузі лісового господарства України. Сутність методик оцінювання діяльності працівників та особистісних, організаторських і професійних якостей керівників.

Стиль керівництва менеджера. Дуглас Мак-Грегор та його «Теорія Х» і «Теорія У».

Тема 4. Підприємство як основна ланка системи управління лісовим господарством.

Загальна схема структури управління лісовим господарством держави. Підприємство як основна ланка системи управління лісовим господарством. Види лісових підприємств. Виробничі структури базових підприємств галузі лісового господарства та структури управління в них.

Основні управлінські наукові школи і підходи двадцятого століття, які значимо вплинули на розвиток теорії управління виробництвом.

Тема 5. Типи структури управління.

Поняття і сутність структури управління, її залежність від місії, цілей, складу і структури виробництвом підприємств. Поняття про лінійного керівника та функціонального керівника. Типи структур управління: лінійний, лінійно-штабний, лінійно-функціональний, матричний. Схема розгорнутої структури управління базового лісогосподарського підприємства, коротка пояснювальна записка. Адміністративні принципи менеджменту Анрі Файоля.

Тема 6. Методи управління.

Поняття і роль методів управління. Адміністративні методи управління та їхня характеристика. Економічні методи управління. Соціально-психологічні методи управління. Документаційне забезпечення управління та ознайомлення з техніко-економічними документами, які використовуються в управлінні лісогосподарським виробництвом.

Змістовий модуль 2. Кадрове, інформаційне та науково-технічне забезпечення лісогосподарського виробництва

Тема 7. Кадри в системі управління.

Роль і значення кадрів в системі управління лісовим господарством. Категорії управлінських кадрів. Роль керівника в системі управління. Вимоги до системи якостей керівника. Підбір і розстановка кадрів. Кваліфікаційні вимоги до працівників лісового господарства. Методи оцінки особистих і ділових якостей працівників. Професійна підготовка, підвищення кваліфікації керівників і спеціалістів. Організація праці керівника. Організація проведення службових нарад, засідань, зборів.

Функціональне регламентування. Аналіз кваліфікаційних характеристик працівників підприємств галузі лісового господарства України. Кваліфікаційні вимоги до працівників лісового господарства.

Тема 8. Інформаційне забезпечення управління.

Суть інформації, її роль в управлінні виробництвом. Комунікації в системі управління. Комунікації між підприємством і зовнішнім середовищем. Внутрішні комунікації. Вимоги до інформаційного забезпечення управління. Комунікаційний процес, його основні елементи. особистісні комунікації. Комунікаційний процес, його основні елементи. Вимоги до інформаційного забезпечення управління. Посадове регламентування. Розробка посадових інструкцій. Принципи управління лісами на засадах сталого розвитку.

Тема 9. Підготовка, прийняття та реалізація управлінських рішень.

Природа прийняття рішень. Сутність управлінського рішення, його місце та роль в процесі управління виробництвом. *Класифікація управлінських рішень*. Порядок підготовки та прийняття управлінських рішень. Управлінський досвід та його значення у формуванні компетентності керівника.

Порядок підготовки, прийняття та оформлення проектів управлінських рішень. Порядок проведення атестації працівників в підприємствах лісового господарства України.

Тема 10. Лісова сертифікація як інструмент практичної реалізації принципів управління лісами на засадах сталого розвитку

Рушійні сили розвитку лісової сертифікації у світі. Типова структура процесу лісової сертифікації. Міжнародні схеми сертифікації лісів. Принципи лісової сертифікації за схемою FSC. Меморандум про взаєморозуміння між FSC та Держлісагенством України. Стандарти для сертифікації системи управління на відповідність принципам та критеріям FSC, що адаптовані для України (SGS, TOB «Лісова сертифікація», NEPCON).

Тема 11. Участь громадськості в управлінні лісовим господарством

Вступ . Основні поняття. Законодавчо-правові засади (доступу громадськості до інформації; участі громадськості в управлінні лісовим господарством). Основні засади створення і функціонування веб-сайтів органів влади. Доступ громадськості до інформації щодо лісів і лісового господарства (форми, режими). Загальні форми та засоби участі громадськості у прийнятті управлінських рішень, їхня реалізація в управлінні лісовим господарством. Правові засади взаємовідносин із громадськістю згідно з принципами та критеріями Лісової опікунської ради.

Практичні рекомендації щодо: забезпечення доступу громадськості до інформації щодо лісів і лісового господарства; забезпечення участі громадськості в управлінні лісовим господарством; ефективної взаємодії із громадськістю в рамках процесу лісової сертифікації.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових	Кількість годин
-----------------	-----------------

модулів і тем	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	л	інд	с.р.		л	п	л	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи управління та його особливості в лісовому господарстві												
Тема 1. Предмет та завдання курсу. Система та системний підхід	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Тема 2. Управління як наука. Особливості управління лісогосподарським виробництвом.	8	2	2	-	-	4	10	2	-	-	-	8
Тема 3. Цілі, функції та принципи управління виробництвом..	10	4	2	-	-	4	10	-	2	-	-	8
Тема 4. Підприємство як основна ланка системи управління лісовим господарством.	9	2	2	-	-	5	10	-	-	-	-	8
Тема 5. Типи структури управління.	9	2	2	-	-	5	8	-	-	-	-	9
Тема 6. Методи управління.	9	2	2	-	-	5	8	-	-	-	-	9
Разом за модулем 1	53	14	12	-	-	27	54	2	2	-	-	50
Модуль 2												
Змістовий модуль 2. Кадрове, інформаційне та науково-технічне забезпечення лісогосподарського виробництва												
Тема 7. Кадри в системі управління.	10	2	2	-	-	6	13	2	2	-	-	9
Тема 8. Інформаційне забезпечення управління.	10	2	2	-	-	6	9	-	-	-	-	9
Тема 9. Підготовка, прийняття та реалізація управлінських рішень.	10	2	2	-	-	6	9	-	-	-	-	9
Тема 10. Лісова сертифікація як інструмент практичної реалізації принципів управління лісами на засадах сталого	12	2	4	-	-	6	11	2	-	-	-	9

розвитку												
Тема 11. Участь громадськості в управлінні лісовим господарством	10	2	2	-	-	6	9	-	-	-	-	9
Разом за модулем 2	52	10	12	-	-	30	51	4	2	-	-	45
Усього годин	105	24	24	-	-	57	105	6	4	-	-	95

4. Теми та план лекційних занять

№ з/п	Назва теми	К-ть годин	
		денна форма	заочна форма
1	Лекція 1. Тема 1. Предмет та завдання курсу. Система та системний підхід План 1.Предмет та завдання курсу. 2.Поняття системного підходу. 3.Поняття системи, класифікація систем. 4.Визначальні ознаки системи. 5.Сутність управління як функції систем, зокрема організацій.	2	-
2	Лекція 2. Тема 2. Управління як наука. Особливості управління лісгосподарським виробництвом. План 1.Управління як наука. Предмет і методи науки управління. 2.Основні поняття та категорії управління. 3.Розвиток та складові концепції управління лісами на засадах сталого розвитку в рамках міжнародних ініціатив. 4.Особливості управління лісгосподарським виробництвом.	2	2
3	Лекція 3. Тема 3. Цілі, функції та принципи управління виробництвом. План 1.Місія галузі лісового господарства та держлісгоспів як її базових підприємств. Ціль, її значення в управлінні виробництвом. 2.Поняття, сутність і класифікація функцій управління. Загальні і конкретні функції управління. 3.Склад і короткий зміст функцій управління в підприємствах лісового господарства. .	2	-
4	Лекція 4. Тема 3. Цілі, функції та принципи управління виробництвом (продовження) План 1.Функції державного управління лісами. 2.Зміст функцій управління на різних рівнях системи управління. 3.Централізація і децентралізація функцій управління.	2	-
5	Лекція 5. Тема 4. Підприємство як основна ланка системи управління лісовим господарством 1. Загальна схема структури управління лісовим господарством держави. 2. Підприємство як основна ланка системи управління лісовим господарством. Види лісових підприємств. 3. Виробничі структури базових підприємств галузі лісового	2	2

	господарства.		
6	Лекція 6. Тема 5. Типи структури управління. План 1.Поняття і сутність структури управління 2.Поняття про лінійного керівника та функціонального керівника. 3.Типи структур управління: лінійний, лінійно-штабний, лінійно-функціональний, матричний.	2	-
7	Лекція 7. Тема 6. Методи управління. План 1.Поняття і роль методів управління. 2. Адміністративні методи управління та їхня характеристика. 3. Економічні методи управління. 4. Соціально-психологічні методи управління.	2	-
8	Лекція 8. Тема 7. Кадри в системі управління. План 1.Поняття про спілкування. Класифікація аспектів спілкування. 2.Категорії управлінських кадрів. 3.Роль керівника в системі управління. Вимоги до системи якостей керівника. 4.Професійна підготовка, підвищення кваліфікації керівників і спеціалістів.	-	-
9	Лекція 9. Тема 8. Інформаційне забезпечення управління. План 1.Суть інформації, її роль в управлінні виробництвом. 2. Комунікації в системі управління. 3.Комунікації між підприємством і зовнішнім середовищем. 4. Внутрішні комунікації. Міжособистісні комунікації. 5. Комунікаційний процес, його основні елементи. 6. Вимоги до інформаційного забезпечення управління.	-	-
10	Лекція 10. Тема 9. Підготовка, прийняття та реалізація управлінських рішень План 1.Природа управлінських рішень. 2.Сутність управлінського рішення, його місце та роль у процесі управління виробництвом. 3.Порядок підготовки, прийняття та реалізації управлінських рішень. 4.Управлінський досвід та його значення у формуванні компетентності керівника.	2	-
11	Лекція 11. Тема 10. Лісова сертифікація як інструмент практичної реалізації принципів управління лісами на засадах сталого розвитку 1.Рушійні сили розвитку лісової сертифікації у світі. 2.Типова структура процесу лісової сертифікації. 3.Міжнародні схеми сертифікації лісів. 4. Меморандум про взаєморозуміння між FSC та Держлісагенством України.	2	2
12	Лекція 12.	2	-

	Тема 11.Участь громадськості в управлінні лісовим господарством 1.Вступ . Основні поняття. 2. Форми доступу громадськості до інформації щодо лісів і лісового господарства. 3. Законодавчо-правові засади участі громадськості в управлінні лісовим господарством. 4. Загальні форми та засоби участі громадськості у прийнятті управлінських рішень. 5. Реалізація загальних форм та засобів участі громадськості в управлінні лісовим господарством.		
Разом		24	6

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	К-ть годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Предмет та завдання курсу. Система та системний підхід Характеристика типів особистості	2	-
2	Тема 2. Управління як наука. Особливості управління лісгосподарським виробництвом. 1.Осмислення сутності й значення світоглядної компетентності лісівників у забезпеченні ними збалансованого природокористування	2	-
3	Тема 3. Цілі, функції та принципи управління виробництвом 1. Основні методи оцінки особистих і ділових якостей працівників. 2. Порядок проведення, адміністративні та юридичні наслідки атестації працівників в підприємствах галузі лісового господарства України. 3. Сутність методик оцінювання діяльності працівників та особистісних, організаторських і професійних якостей керівників.	2	2
4	Тема 4. Підприємство як основна ланка системи управління лісовим господарством Виробнича структура та структура управління у галузі лісового господарства	2	-
5	Тема 5. Типи структури управління. Схема розгорнутої структури управління базового лісгосподарського підприємства, коротка пояснювальна записка	2	-
6	Тема 6. Методи управління Документаційне забезпечення управління та ознайомлення з техніко-економічними документами, які використовуються в управлінні лісгосподарським виробництвом.	2	-
7	Тема 7. Кадри в системі управління. 1.Функціональне регламентування. 2.Аналіз кваліфікаційних характеристик працівників підприємств галузі лісового господарства України	2	7
8	Тема 8. Інформаційне забезпечення управління. 1.Посадове регламентування. 2.Розробка посадових інструкцій.	2	-

9	Тема 9. Підготовка, прийняття та реалізація управлінських рішень. 1. Порядок підготовки, прийняття та оформлення проектів управлінських рішень	2	-
10	Тема 10. Лісова сертифікація як інструмент практичної реалізації принципів управління лісами на засадах сталого розвитку (частина 1) 1.Принципи 1-5 лісової сертифікації за схемою FSC. 2.Стандарти для сертифікації системи управління на відповідність принципам та критеріям FSC, що адаптовані для України (SGS, TOB «Лісова сертифікація», NEPCo).	2	-
11	Тема 10. Лісова сертифікація як інструмент практичної реалізації принципів управління лісами на засадах сталого розвитку (частина 2) 1.Принципи 6-10 лісової сертифікації за схемою FSC. 2.Стандарти для сертифікації системи управління на відповідність принципам та критеріям FSC, що адаптовані для України (SGS, TOB «Лісова сертифікація», NEPCo).	2	-
12	Тема 11. Участь громадськості в управлінні лісовим господарством 1. Практичні рекомендації щодо забезпечення доступу громадськості до інформації щодо лісів і лісового господарства. 2. Практичні рекомендації щодо забезпечення участі громадськості в управлінні лісовим господарством. 3. Практичні рекомендації щодо ефективної взаємодії із громадськістю в рамках процесу лісової сертифікації.	2	-
Разом		24	4

7. Самостійна робота
(денна та заочна форми навчання)

№ з/п	Назва теми	К-ть годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Предмет та завдання курсу. Система та системний підхід 1.Характеристики типів особистості.	4	8
2	Тема 2. Управління як наука. Особливості управління лісогосподарським виробництвом. 1.Теорія і мистецтво управління. Розвиток управління виробництвом як науки.	4	8
3	Тема 3. Цілі, функції та принципи управління виробництвом. 1.Стиль керівництва менеджера. Дуглас Мак-Грегор та його «Теорія Х» і «Теорія У».	4	8
4	Тема 4. Підприємство як основна ланка системи управління лісовим господарством. 1.Основні управлінські наукові школи і підходи двадцятого століття, які значимо вплинули на розвиток теорії управління виробництвом.	5	8
5	Тема 5. Типи структури управління. 1.Адміністративні принципи менеджменту Анрі Файоля.	5	9
6	Тема 6. Методи управління. 1.Перелік техніко-економічної документації, яка використовується для забезпечення управління лісогосподарським виробництвом на рівні лісництва 2.Техніко-економічної документація, яка використовується для забезпечення управління лісогосподарським виробництвом на рівні	5	9

	лісгоспу.		
7	Тема 7. Кадри в системі управління. 1. Кваліфікаційні вимоги до працівників лісового господарства	6	9
8	Тема 8. Інформаційне забезпечення управління. 1. Принципи управління лісами на засадах сталого розвитку	6	9
9	Тема 9: Підготовка, прийняття та реалізація управлінських рішень. 1. Порядок проведення атестації працівників в підприємствах лісового господарства України	6	9
10	Тема 10. Лісова сертифікація як інструмент практичної реалізації принципів управління лісами на засадах сталого розвитку 1. Принципи лісової сертифікації за схемою FSC	6	9
11	Тема 11. Участь громадськості в управлінні лісовим господарством 1. Законодавчо-правові засади доступу громадськості до інформації. 2. Основні засади створення і функціонування веб-сайтів органів влади. 3. Режими доступу до інформації. 4. Правові засади взаємовідносин із громадськістю згідно з принципами та критеріями Лісової опікунської ради.	6	9
Разом		57	95

8. Методи навчання

1. За джерелом знань:

- 1.1. *Словесні*: розповідь, пояснення, лекція, інструктаж.
- 1.2. *Наочні*: демонстрація, ілюстрація.
- 1.3. *Практичні*: практична робота.

2. За характером логіки пізнання.

- 2.1. *Аналітичний*.

3. За характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

- 3.1. *Репродуктивний*.
- 3.2. *Пояснювально-демонстративний*.

4. **Активні методи навчання** - використання технічних засобів навчання, використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів лекцій.

5. **Інтерактивні технології навчання** - використання мультимедійних технологій.

9. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС
2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)
3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:
 - рівень знань, продемонстрований на практичних заняттях;
 - активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
 - експрес-контроль під час аудиторних занять;
 - самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
 - результати тестування.

**10. Розподіл балів, які отримують студенти
(денна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота			Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
Змістовий модуль 1 – 30 балів	Змістовий модуль 2 – 40 балів	СРС			
T1-T6	T7-T12	15	85 (70+15)	15	100
30	40				

T1, T2...T12 – теми змістових модулів

**Розподіл балів, які отримують студенти
(заочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота			Разом за модулі та СРС	Сума
Змістовий модуль 1 – 30 балів	Змістовий модуль 2 – 40 балів	СРС		
T1-T6	T7-T12	30	100 (70+30)	100
30	40			

T1, T2...T12 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для іспиту
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
69-74	D	
60-68	E	задовільно
35-59	FX	
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

- 1.Малик Л.О. Менеджмент організацій у лісовій сфері: Навчальний посібник. – ТОВ «Кондор», 2010. – 402 с.
- 2.Павліщук О.П. Менеджмент лісових ресурсів: навч. посіб. / О.П. Павліщук, П.В. Кравець. – К.: НУБіП України, 2016. – 319 с.
- 3.Рибак В.О. Управління лісогосподарським виробництвом: навчальний посібник. / В.О. Рибак, В.І. Рябченко – К.: Фітосоціоцентр, 2014. – 472 с.

12. Рекомендована література

Основна

- 1.Бесєдін М.О., Нагаєв В.М. Основи менеджменту: оцінно-ситуаційний підхід (модульний варіант): Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 496 с.
- 2.Вудкок М. Раскрепощенный менеджер. Для руководителя-практика / М. Вудкок М., Д. Фрэнсис Д.: Пер. с англ. – М.: Дело, 1991. – 320 с.
- 3.Довідник працівника, відповідального за кадрову роботу на підприємствах лісового господарства України / Т.О. Барбак, Ю.М. Марчук, С.П. Ірклієнко, В.В. Іванченко, П.А. Никитюк. – Боярка: Укрцентркадриліс», 2008. – 199 с.

4. Інструкція з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів / Державний комітет лісового господарства України. - К. - 2010 р. С. 19, 20.
5. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. ВИПУСК 3. «Лісове господарство і пов'язані з ним послуги» // Державне агентство лісових ресурсів України / «УКРДПРОЛІС». - К.: 2013. - 106 с.
6. Завадський Й.С. Менеджмент. – Т.1. Видання друге. К.: Україно- фінський інститут менеджменту й бізнесу, 1998. – 542 с.
7. Інституційна розбудова лісової сертифікації в Україні / [Кравець П.В., Лакида П.І., Кременецька Є.О. та ін.]; за ред. П.В. Кравця. – К.: ННЦ ІАЕ, 2009. – 309 с.
8. Малик Л.О. Менеджмент організацій у лісовій сфері: Навчальний посібник. – ТОВ «Кондор», 2010. – 402 с.
9. Орлов М.М. Лесоправление (Классики отечественного лесоводства / Редколлегия: М.Д. Гиряев, Д.М. Гиряев, А.И. Писаренко, С.А. Родин, В.П. Тарасенко). – М.: Лесная промышленность, 2006. – 480 с.
10. Павліщук О.П. Менеджмент лісових ресурсів: навч. посіб. / О.П. Павліщук, П.В. Кравець. – К.: НУБіП України, 2016. – 319 с.
11. Рибак В.О. Управління лісогосподарським виробництвом: навчальний посібник. / В.О. Рибак, В.І. Рябченко – К.: Фітосоціоцентр, 2014. – 472 с.
12. Платонов С.В., Третьяк В.И., Черкасов В.В. Искусство управленческой деятельности. – К. : Либра, 1996. – 416 с.
13. Пушкар Р.М., Тарнавська Н.П. Менеджмент: теорія та практика. Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Тернопіль: Карт-бланш, 2003. – 490 с.
14. Хміль Ф.І. Основи менеджменту: Підручник. – К.: Академвидав, 2003. – 608 с.

Додаткова

1. Виноградський М.Д., Беляєва С.В., Виноградська А.М., Шканова О.М. Управління персоналом: Навч. посіб. / М.Д. Виноградський, С.В. Беляєва, А.М. Виноградська, О.М. Шканова – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 504 с.
2. Глушник С.В. Сучасні ділові папери: Навч. посібник для вищ. та серед. спец. навч. закладів. / С.В. Глушник, О.В. Дияк, С.В. Шевчук – К.: А.С.К., 1998. – 174 с.
3. Дафт Р. Менеджмент. 10-е изд. / Пер. с англ. – СПб. : Питер, 2013. – 656 с.
4. Діденко А.Н. Сучасне діловодство: Навч. посібник. – 5-те вид. – К.: Либідь, 2006. – 384 с.
5. Інструкція з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів. - К.: Державний комітет лісового господарства України, 2010.
6. Егоршин А.П. Управление персоналом: Учебник для вузов. / А.П. Егоршин – 3-е изд. – Н. Новгород: НИМБ, 2001. – 720 с.
7. Загидуллина Л.И. Правовые и социальные аспекты устойчивого лесоправления: электронное учебное пособие/ Л.И. Загидуллина. – Ульяновск: УлГУ, 2016. – 345 с.
8. Загидуллина Л.И. Сертификация лесоправления и лесопользования: Методические указания для самостоятельной работы магистрантов направления подготовки 35.04.01 Лесное дело/ Л.И. Загидуллина. – Ульяновск: УлГУ, 2016. – 36 с.
9. Кредісов А.І. Менеджмент для керівників. / А.І. Кредісов, Є.Г. Панченко, В.А. Кредісов – К.: Знання, КОО, 1999. – 556 с.
9. Кременецька Є.О., Голуб М.Г. Проблемні питання щодо дотримання вимог першого принципу стандарту лісоуправління FSC // Тези доповідей учасників міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми лісового сектору та садово-паркового господарства» (14-15 квітня 2016 року, м. Київ, НУБіП України). – К.: НУБіП України, 2016. – С. 45-46.
10. Кременецька Є.О., Голуб М.Г. Результати оцінки дотримання екологічних вимог стандарту лісоуправління // Тези доповідей учасників міжнародної науково-практичної конференції «Здоров'я лісів, екосистемні послуги та лісові продукти для суспільства» (6-7 квітня 2017 року, м. Київ, НУБіП України). – К.: НУБіП України, 2017. – С. 153-154.
10. Курс для высшего управленческого персонала: Пер. с англ. – М.: Экономика, 1971. –

11. Лісова політика: теорія і практика / [Синякевич І.М., Соловій І.П., Врублевська О.В. та ін.]; за ред. І.М. Синякевича. – Львів : ЛА «Піраміда», 2008. – 612 с.
12. Лукашевич Н.П. Самоменеджмент. Теория и практика / Учебник. – К.: Ника-Центр, 2007. – 344 с.
13. Малик, Л. О. Менеджмент організацій у лісовій сфері : Навчальний посібник / Л. О. Малик. - К. : Кондор, 2010. - 402 с.
14. Мескон М. Основы менеджмента: Пер. с англ. / М. Мескон, м. Альберт, Ф.Хедоури – М.: Дело, 1992. – 702 с.
15. Методичні рекомендації з удосконалення системи ведення лісового господарства на основі запровадження лісової сертифікації / [Карпук А.І., Кравець П.В., Розвод С.В., Кременецька Є.О., Тищенко В.М., Морозюк О.В., Шевчук О.В., Чорнобров О.Ю.]; за ред. П.В. Кравця. – К. : Компрінт, 2012. – 30 с.
16. Національний стандарт України ДСТУ 2732 : 2004 «Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять». - Чинний від 01.07.2008. - К.: Держспоживстандарт, 2005. - 32 с.
17. Обер Крис Дж. Управление предприятием (классика менеджмента): Пер. с франц. – М.: Сирин, 1998. – 256 с.
18. Основы лесного хозяйства и таксация леса : учеб пособие. - 3-е изд., испр. и доп. - СПб. ; М. ; Краснодар : Лань, 2012. - 432 с.
19. Основы устойчивого лесопользования: учеб. пособие для вузов / М. Л. Карпачевский, В. К. Тепляков, Т. О. Яницкая, А. Ю. Ярошенко; Всемирный фонд дикой природы (WWF). — М., 2009. — 143 с.
20. Павленко Ю.В. История мировой цивилизации. Философский анализ. – К.: Феникс, 2002. – 760 с.
21. Платонов С.В., Третьяк В.И., Черкасов В.В. Искусство управленческой деятельности. – К.: ООО «Издательство Либра», 1996. – 416 с.
22. Психологічна енциклопедія / Автор-упорядник О.М.Степанов. – К.: Академвидав, 2006. – 424 с.
23. Робинс Стивен П. Менеджмент, 6-е издание.: Пер. с англ. / Стивен П.Робинс, Мэри Коултер. – М.: Вильямс, 2002. – 880 с.
24. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового і садово-паркового господарств : навчальний посібник / Є. І. Сенько. - Київ : Знання, 2012. - 489 с.
25. Система еколого-економічних критеріїв прийняття лісгосподарських рішень : навчально-метод посібник / укл. Т. П. Блажкевич. - К. : Аграрна освіта, 2009. - 169 с.
26. Словарь практического психолога / Сост. С.Ю. Головин. - Минск: Харвест, М.: ООО «Издательство АСТ», 2003.
27. Тренин В. В. Основы лесного хозяйства для лесопользователей : научно-популярная литература / В. В. Тренин. - Петрозаводск, 2007. - 169 с.
21. Туленков М.В. Концептуальні засади організації сучасного менеджменту: Монографія. – Київ-Ніжин: ТОВ "Видавництво "Аспект- Поліграф", 2006. – 312 с.
22. Участь громадськості в управлінні лісовим господарством : практ. посібн. / [Кравець П.В., Павліщук О.П., Розвод С.В., Станкевич-Волосянчук О.І., Кременецька Є.О.] ; за ред. П.В. Кравця. – К. : Компрінт, 2012. – 56 с.
23. Шелдрейк Дж. Теория менеджмента: от тейлоризма до японизации / Пер. с англ. Под ред. В.А. Спивака – СПб: Питер, 2001 – 352 с.: ил – (Серия "Теория и практика менеджмента").
24. Чейз, Ричард, Б., Эквילайн, Николас, Дж., Якобс, Роберт, Ф. Производственный и операционный менеджмент, 8-е издание. : Пер. с англ. : М. : Издательский дом «Вильямс», 2001. – 704 с.
25. Эддоус М., Стэнсфилд Р. Методы принятия решений / Пер. с англ. под ред. член-корр. РАН И.И Елисеевой. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1997. – 590 с.
26. Як громади управляють лісами. Досвід громадського лісгосподарювання у різних країнах світу / Швейцарсько-український проект розвитку лісового господарства в

Закарпатті FORZA. – Ужгород-Львів: Галицька видавнича спілка, 2010. – 63 с.

27. Evgeniia Kremenetska, Olga Tokareva, Sergiy Zibtsev, 2006: Challenges and prospects for development of forest service entrepreneurship in Ukraine: PRIVATE FORESTRY CONTRACTORS IN CENTRAL AND EASTERN EUROPEAN COUNTRIES. Proceedings. Warszawa, Forest Research Institute. 81-86.

28. Irland L., Kremenetska E. Practical economics of forest ecosystem management: the case of the Ukrainian Carpathians, – pp. 180-200. In: Ecological economics and sustainable forest management: developing a transdisciplinary approach for the Carpathian Mountains. Edited by I.P.Soloviy, W.S.Keeton. – Lviv: Ukrainian National Forestry University Press, Liga-Press, 2009. (English)

13. Інформаційні ресурси

1. Галузева угода між Державним агентством лісових ресурсів України і Профспілкою працівників лісового господарства України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article;jsessionid=F8963447B55C11E4BE262437F0105001.app1?art_id=174824&cat_id=32888

2. Державне агентство лісових ресурсів України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=62940&cat_id=34019

3. Лісова опікунська рада. Forest Stewardship Council. – Available on: <https://ic.fsc.org/index.htm>

4. Лісовий Кодекс України (Затверджено постановою Верховної Ради України № 3853-12 від 21.01.94 р. із останніми змінами від 08.04.2012 р.). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>

5. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

6. Основні підсумки виїзної колегії Держлісагентства на Вінниччині (09.07.2018) [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=193664&cat_id=32888

7. Постанова Кабінету Міністрів України "Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики" від 03 листопада 2010 року № 996. – Режим доступу: www.rada.gov.ua

8. Принципы лесоводства : приняты Конференцией ООН по окружающей среде и развитию (14 июня 1992 г.) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.un.org>

9. СЖС КВАЛІФОР Стандарт ведення лісового господарства для України (AD 33-UA-05) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sgsgroup.com.ua>

10. Сталий розвиток лісового господарства в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfmu.org.ua/ua/forestcertification>

11. Стандарт ТОВ «Лісова сертифікація» для сертифікації системи лісоуправління на відповідність Принципам і Критеріям FSC для України (FC-STD-02) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://fcert.ru/i/misc/FC-STD-02-V1-2_Стандарт_лісоуправління_UKR.pdf.

12. Тимчасові стандарти NEPCon для оцінки ведення лісового господарства в Україні (версія від 19 грудня 2014 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nepcon.net/sites/default/Files/FSC/FM/NEPCon-interim-standarts/NEPCon-Interim-FM-Standard-Ukraine-UKR-19Dec2014.pdf>

13. Український центр підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів лісового господарства «Укрцентркадриліс» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://kadrlis.com.ua/golovna.html>

14. Ministerial conferences on the Protection of Forests in Europe. – Available on: http://foresteurope.org/ministerial_conferences.

15. FSC around the world. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fsc.org/>

16. FSC Ukraine. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ua.fsc.org/ua-ua>

17. Programme for the Endorsement of Forest Certification. – Available on : [http:// www.pefc.org](http://www.pefc.org)